



25.04.2022

Asia/21

Päätettävä tässä kokouksessa

§ 298

Lausunto sosiaali- ja terveysministeriölle sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain ja rajat ylittävistä terveydenhuollosta annetun lain muuttamista koskevasta hallituksen esitysluonnoksesta

HEL 2022-003788 T 03 00 00

VN/16579/2021

Päätös

Kaupunginhallitus antoi sosiaali- ja terveysministeriölle seuraavan lausunnon sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain ja rajat ylittävistä terveydenhuollosta annetun lain 20 §:n muuttamista koskevasta hallituksen esitysluonnoksesta:

Helsingin kaupunki pitää esitettyjä muutoksia perusteltuina ja kannatettavina. Helsinki on järjestänyt paperittomille ja paperittomien kaltaisessa tilanteessa oleville henkilöille terveydenhuollon palveluja hallituksen esitysluonnoksessa kuvatussa laajuudessa jo useita vuosia.

Paperittomien määritelmä ei ole vakiintunut. Yleensä tarkoitetaan niitä henkilöitä, jotka oleskelevat Suomessa ilman ulkomaalaislainsäädännössä säädettyä viisumia, oleskelulupaa tai muuta oikeutta saapua Suomeen tai jatkaa oleskeluaan. Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluissa paperittomia ovat myös henkilöt, joiden maassaolo lähtökohtaisesti on ulkomaalaislainsäädännön nojalla laillista mutta Suomessa heillä ei ole kotikuntaa eikä EU-lainsäädännön tai kansainvälisen sopimuksen nojalla oikeutta saada laajasti julkisen terveydenhuollon palveluja.

Helsingissä paperittomille ja paperittomien kaltaisessa tilanteessa oleville järjestetyn terveydenhuollon kokonaiskustannukset ovat noin 250 000 euroa vuodessa, mikä vastaa suuruusluokaltaan aiempia arvioita. Vuositasolla kokonaiskustannus jakaantuu perusterveydenhuollon kustannuksiin noin 100 000 euroa ja erikoissairaanhoidon (HUS) kustannuksiin noin 150 000 euroa.

Lausuntopyynnössä toivotaan erityisesti näkemyksiä perusteluineen ja mahdollisine muutosehdotuksineen seuraaviin kysymyksiin:

Onko henkilöryhmä, johon lakia sovelletaan, määritelty tarkoituksenmukaisesti?



Henkilöryhmä on lähtökohtaisesti määritelty tarkoituksenmukaisesti.

Ovatko kustannusten vastuunjaon periaatteet oikeat?

Kustannusten vastuunjaon periaatteet ovat kaupungin näkemyksen mukaan oikeat. Esiitetty vastuunjako kohtelee kuntia yhdenvertaisesti ja siitä on perusteltua säätää laissa.

Onko perusteluissa mainittu kuvaus hoito-oikeuden laajuudesta ja välttämättömäksi arvioiduista terveyspalveluista ymmärrettävä?

Lähtökohtaisesti kuvaus hoito-oikeuden laajuudesta ja välttämättömiksi arvioiduista terveyspalveluista on ymmärrettävä. Järjestämislain 56 a §:n 3 momenttiin ehdotetaan kuitenkin lisättäväksi myös raskaana olevat henkilöt, joita voidaan alaikäisten tavoin pitää erityisen suojelun tarpeessa olevana ryhmänä. Myös tälle ryhmälle olisi perusteltua järjestää palvelut samassa laajuudessa kuin hyvinvointialueiden asukkaille.

Kaupunginhallitus antoi sosiaali- ja terveysministeriölle seuraavan lausunnon sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain ja rajat ylittävistä terveydenhuollosta annetun lain 20 §:n muuttamista koskevasta hallituksen esitysluonnoksesta:

Helsingin kaupunki pitää esitettyjä muutoksia perusteltuina ja kannatettavina. Helsinki on järjestänyt paperittomille ja paperittomien kaltaisessa tilanteessa oleville henkilöille terveydenhuollon palveluja hallituksen esitysluonnoksessa kuvatussa laajuudessa jo useita vuosia.

Paperittomien määritelmä ei ole vakiintunut. Yleensä tarkoitetaan niitä henkilöitä, jotka oleskelevat Suomessa ilman ulkomaalaislainsäädännössä säädettyä viisumia, oleskelulupaa tai muuta oikeutta saapua Suomeen tai jatkaa oleskeluaan. Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluissa paperittomia ovat myös henkilöt, joiden maassaolo lähtökohtaisesti on ulkomaalaislainsäädännön nojalla laillista mutta Suomessa heillä ei ole kotikuntaa eikä EU-lainsäädännön tai kansainvälisen sopimuksen nojalla oikeutta saada laajasti julkisen terveydenhuollon palveluja.

Helsingissä paperittomille ja paperittomien kaltaisessa tilanteessa oleville järjestetyn terveydenhuollon kokonaiskustannukset ovat noin 250 000 euroa vuodessa, mikä vastaa suuruusluokaltaan aiempia arvioita. Vuositasolla kokonaiskustannus jakaantuu perusterveydenhuollon kustannuksiin noin 100 000 euroa ja erikoissairaanhoidon (HUS) kustannuksiin noin 150 000 euroa.



Lausuntopyynnössä toivotaan erityisesti näkemyksiä perusteluineen ja mahdollisine muutosehdotuksineen seuraaviin kysymyksiin:

Onko henkilöryhmä, johon lakia sovelletaan, määritelty tarkoituksenmukaisesti?

Henkilöryhmä on lähtökohtaisesti määritelty tarkoituksenmukaisesti. Syytä on kuitenkin harkita, tulisiko lain esitöissä yksityiskohtaisemmin kuvata esimerkkien avulla, kenet voidaan katsoa paperittomaksi tai sen kaltaisessa tilanteessa olevaksi henkilöksi, jolla on oikeus terveydenhuollon palveluihin.

Ovatko kustannusten vastuunjaon periaatteet oikeat?

Kustannusten vastuunjaon periaatteet ovat kaupungin näkemyksen mukaan oikeat. Esitetty vastuunjako kohtelee kuntia yhdenvertaisesti ja siitä on perusteltua säätää laissa.

Onko perusteluissa mainittu kuvaus hoito-oikeuden laajuudesta ja välttämättömäksi arvioiduista terveyspalveluista ymmärrettävä?

Lähtökohtaisesti kuvaus hoito-oikeuden laajuudesta ja välttämättömiksi arvioiduista terveyspalveluista on ymmärrettävä. Järjestämislain 56 a §:n 3 momenttiin ehdotetaan kuitenkin lisättäväksi myös raskaana olevat henkilöt, joita voidaan alaikäisten tavoin pitää erityisen suojelun tarpeessa olevana ryhmänä. Myös tälle ryhmälle olisi perusteltua järjestää palvelut samassa laajuudessa kuin hyvinvointialueiden asukkaille.

Käsittely

Vastaehdotus:

Jussi Halla-aho: Helsingin kaupunki ei pidä esitettyä muutosta tarpeellisenä vaan katsoo, että terveydenhuoltolain 50§:n takaama kiireellisen hoidon antaminen akuutissa tilanteessa on riittävää laittomasti maassa oleskelevien hoidon tarpeeseen. Helsingin kaupunki pitää tärkeänä, että laittomasti maassa oleskelevat poistetaan maasta tehokkaasti sen sijaan, että heille järjestetään palveluja, jotka tosiasiallisesti mahdollistavat maahan jäämisen ilman laillista perustetta. Hus käytti vuonna 2020 "paperittomien" eli laittomasti maassa olevien erikoissairaanhoidon 438 749,30 euroa josta Helsingin kaupungilta laskutettiin 104 823,30 euroa. Vuonna 2020 Helsingin kaupungin osuus Hus:n erikoissairaanhoidosta oli noussut jo 272 176,76 euroon. Kysymys on siis varsin merkittävistä vuosittain kasvavista kustannuksista.

Helsingin kaupunki myös muistuttaa, että terveydenhuollon lisäksi laittomasti maassa olevat käyttävät myös sosiaaliturvaa, majoituspalvelui-



25.04.2022

ta sekä järjestöjen palveluita, joiden osalta kaupungin kustannukset vuonna 2020 olivat yhteensä yli 4 miljoonaa euroa.

Maahanmuuttopolitiikan legitimitietin säilymiseksi on välttämätöntä tehokas maastapoistuminen ja -poistaminen silloin kun laillista perustetta oleskelulle ei ole. Tästä näkökulmasta katsoen hallituksen esitys on omiaan heikentämään veronmaksajan luottamusta koko maahanmuuttojärjestelmään.

Jussi Halla-ahon vastaehdotusta ei kannatettu, joten se raukesi.

Vastaehdotus:

Johanna Nuorteva: Poistetaan kappaleesta 7 virke:

Syytä on kuitenkin harkita, tulisiko lain esitöissä yksityiskohtaisemmin kuvata esimerkkien avulla, kenet voidaan katsoa paperittomaksi tai sen kaltaisessa tilanteessa olevaksi henkilöksi, jolla on oikeus terveydenhuollon palveluihin.

Kannattaja: Titta Hiltunen

Äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Johanna Nuortevan vastaehdotuksen mukaisesti muutetuna

Jaa-äännet: 6

Jussi Halla-aho, Anniina Iskanius, Sari Sarkomaa, Daniel Sazonov, Juhana Vartiainen, Maarit Vierunen

Ei-äännet: 9

Paavo Arhinmäki, Elisa Gebhard, Titta Hiltunen, Johanna Nuorteva, Suvi Pulkkinen, Marcus Rantala, Nasima Razmyar, Anni Sinnemäki, Reetta Vanhanen

Kaupunginhallitus hyväksyi Johanna Nuortevan vastaehdotuksen mukaisesti muutetun ehdotuksen äänin 9 - 6.

Jussi Halla-aho jätti eriävän mielipiteen kaupunginhallituksen päätökseen seuraavin perusteluin:

Perussuomalaisen valtuustoryhmä ei pidä esitettyä muutosta tarpeellisenä vaan katsoo, että terveydenhuoltolain 50§:n takaama kiireellisen hoidon antaminen akuutissa tilanteessa on riittävää laittomasti maassa oleskelevien hoidon tarpeeseen. Perussuomalaiset pitää tärkeänä, että laittomasti maassa oleskelevat poistetaan maasta tehokkaasti sen sijaan, että heille järjestetään palveluja, jotka tosiasiallisesti mahdollistavat maahan jäämisen ilman laillista perustetta.



25.04.2022

Hus käytti vuonna 2019 ”paperittomien” eli laittomasti maassa olevien erikoissairaanhoidon 438 749,30 euroa josta Helsingin kaupungilta laskutettiin 104 823,30 euroa. Vuonna 2020 Helsingin kaupungin osuus Hus:n erikoissairaanhoidosta oli noussut jo 272 176,76 euroon. Kysymys on siis varsin merkittävistä vuosittain kasvavista kustannuksista.

Perussuomalaiset myös muistuttavat, että terveydenhuollon lisäksi laittomasti maassa olevat käyttävät myös sosiaaliturvaa, majoituspalveluita sekä järjestöjen palveluita, joiden osalta kaupungin kustannukset vuonna 2020 olivat yhteensä yli 4 miljoonaa euroa. Luku on kasvanut noin miljoonalla eurolla joka vuosi.

Maahanmuuttopolitiikan legitimitetin säilymiseksi on välttämätöntä tehokas maastapoistuminen ja -poistaminen silloin kun laillista perustetta oleskelulle ei ole. Tästä näkökulmasta katsoen hallituksen esitys on omiaan heikentämään veronmaksajan luottamusta koko maahanmuuttojärjestelmään.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Lausuntopyyntö 11.3.2022 (1)
- 2 Lausuntopyyntö 11.3.2022, liite, luonnos (1)

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Sosiaali- ja terveysministeriö

Otteen liitteet

Esitysteksti
Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus antaa sosiaali- ja terveysministeriölle seuraavan lausunnon sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain ja rajat ylittävistä terveydenhuollosta annetun lain 20 §:n muuttamista koskevasta hallituksen esitysluonnoksesta:



25.04.2022

Helsingin kaupunki pitää esitettyjä muutoksia perusteltuina ja kannatettavina. Helsinki on järjestänyt paperittomille ja paperittomien kaltaises-
sa tilanteessa oleville henkilöille terveydenhuollon palveluja hallituksen
esitysluonnoksessa kuvatussa laajuudessa jo useita vuosia.

Paperittomien määritelmä ei ole vakiintunut. Yleensä tarkoitetaan niitä
henkilöitä, jotka oleskelevat Suomessa ilman ulkomaalaislainsäädän-
nössä säädettyä viisumia, oleskelulupaa tai muuta oikeutta saapua
Suomeen tai jatkaa oleskeluaan. Sosiaali- ja terveydenhuollon palve-
luissa paperittomia ovat myös henkilöt, joiden maassaolo lähtökohtai-
sesti on ulkomaalaislainsäädännön nojalla laillista mutta Suomessa
heillä ei ole kotikuntaa eikä EU-lainsäädännön tai kansainvälisen sopi-
muksen nojalla oikeutta saada laajasti julkisen terveydenhuollon palve-
luja.

Helsingissä paperittomille ja paperittomien kaltaisessa tilanteessa ole-
ville järjestetyn terveydenhuollon kokonaiskustannukset ovat noin 250
000 euroa vuodessa, mikä vastaa suuruusluokaltaan aiempia arvioita.
Vuositasolla kokonaiskustannus jakaantuu perusterveydenhuollon kus-
tannuksiin noin 100 000 euroa ja erikoissairaanhoidon (HUS) kustan-
nuksiin noin 150 000 euroa.

Lausuntopyynnössä toivotaan erityisesti näkemyksiä perusteluineen ja
mahdollisine muutosehdotuksineen seuraaviin kysymyksiin:

Onko henkilöryhmä, johon lakia sovelletaan, määritelty tarkoituksen-
mukaisesti?

Henkilöryhmä on lähtökohtaisesti määritelty tarkoituksenmukaisesti.
Syytä on kuitenkin harkita, tulisiko lain esitöissä yksityiskohtaisemmin
kuvata esimerkkien avulla, kenet voidaan katsoa paperittomaksi tai sen
kaltaisessa tilanteessa olevaksi henkilöksi, jolla on oikeus terveyden-
huollon palveluihin.

Ovatko kustannusten vastuunjaon periaatteet oikeat?

Kustannusten vastuunjaon periaatteet ovat kaupungin näkemyksen
mukaan oikeat. Esitetty vastuunjako kohtelee kuntia yhdenvertaisesti ja
siitä on perusteltua säätää laissa.

Onko perusteluissa mainittu kuvaus hoito-oikeuden laajuudesta ja vält-
tämättömäksi arvioiduista terveyspalveluista ymmärrettävä?

Lähtökohtaisesti kuvaus hoito-oikeuden laajuudesta ja välttämättömiksi
arvioiduista terveyspalveluista on ymmärrettävä. Järjestämislain 56 a
§:n 3 momenttiin ehdotetaan kuitenkin lisättäväksi myös raskaana ole-
vat henkilöt, joita voidaan alaikäisten tavoin pitää erityisen suojelun tar-



peessa olevana ryhmänä. Myös tälle ryhmälle olisi perusteltua järjestää palvelut samassa laajuudessa kuin hyvinvointialueiden asukkaille.

Esittelijän perustelut

Sosiaali- ja terveysministeriö pyytää lausuntoa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (612/2021) sekä rajat ylittävistä terveydenhuollosta annetun lain (1201/2013) 20 §:n muuttamista koskevasta hallituksen esitysluonnoksesta (liitteet 1 ja 2). Lausuntoa on pyydetty viimeistään 22.4.2022. Lisäaikaa on saatu 26.4.2022 saakka.

Esitysluonnoksen mukaan hyvinvointialueita, Helsingin kaupunkia ja HUS-yhtymää velvoitettaisiin kiireellisen hoidon lisäksi järjestämään välttämättömäksi arvioituja terveydenhuollon palveluja eräille ulkomailaisille henkilöille, joilla ei ole Suomessa kotikuntaa tai joilla ei ole muun kansallisen lain tai Suomea sitovan kansainvälisen lainsäädännön tai sopimuksen nojalla oikeutta muihin julkisen terveydenhuollon palveluihin kuin kiireelliseen hoitoon.

Tarkoitus on, että palvelujen välttämättömyyden arvioinnissa terveydenhuollon ammattihenkilö ottaa huomioon henkilön terveydentilan ja Suomessa oleskelun keston. Alaikäisille tulee järjestää kaikki tarvittavat terveydenhuollon palvelut yhtä laajasti kuin niille alaikäisille, joilla on Suomessa kotikunta. Oikeus terveystalouteen olisi lähinnä yhtä laajaa kuin Suomessa kansainvälistä suojelua hakevilla henkilöillä. Tarkoitus on turvata nykyistä paremmin Suomea sitovien ihmisoikeussopimusten ja kansallisen perustuslain velvoittama oikeus välttämättömään huolenpitoon ja riittäviin terveystalouteen.

Muutos koskisi henkilöitä, joilla ei ole laillisen oleskelun oleskelulupaa Suomessa ja tilapäisen oleskeluluvan nojalla Suomessa ilman kotikuntaa oleskelevia tai joita ei lain nojalla rinnasteta hyvinvointialueen asukkaaseen. Lisäksi muutos koskisi eräin rajoituksin Suomessa oleskelevia Euroopan unionin ja talousalueen tai Sveitsin kansalaisia sekä heidän perheenjäseniään, joihin ei sovelleta heidän asuinvaltionsa sosiaaliturvalainsäädäntöä.

Välttämätön huolenpito ja toimeentulo on turvattu sosiaalihuoltolain (1301/2014) 3 luvun 12 §:n nojalla. Paperittomille sosiaalihuollon palvelut tarjotaan tällä perusteella eikä esitysluonnos koske sosiaalihuollon palvelujen antamista.

Esitysluonnoksen mukaan valtio korvaa järjestävälle taholle annetuista palveluista aiheutuneet kustannukset, jos kustannuksia ei ole saatu perittyä henkilöltä itseltään. Kustannusten perinnästä voitaisiin luopua, jos hoitoa saaneen henkilön arvioidaan olevan selvästi varaton.



25.04.2022

Esitys liittyy valtion vuoden 2023 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä. Tarkoitus on, että lait tulisivat voimaan 1.1.2023.

Päätösehdotus perustuu sosiaali- ja terveystoimialan antamaan lausuntoon. Asia on valmisteltu yhteistyössä kaupunginkanslian talous- ja suunnitteluosaston kanssa.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Lausuntopyyntö 11.3.2022 (1)
- 2 Lausuntopyyntö 11.3.2022, liite, luonnos (1)

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Sosiaali- ja terveysministe-
riö

Otteen liitteet

Esitysteksti
Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täy-
täntöönpano

Tiedoksi

Sosiaali- ja terveystoimiala
Kaupunginkanslia